

Hrvatska meteorska
mreža

Križevačka astronomska
udruga „Perzeidi”

Križevački meteorit

U noći s 4. na 5. veljače 2011. u Zemljinu je atmosferu iz asteroidnog pojasa uletjelo tijelo mase oko 90 kg brzinom od 18 km/s. Kako se približavalo površini Zemlje i to pod vrlo strmim kutem od oko 60 stupnjeva, zbog trenja sa sve gušćim slojevima zraka, došlo je do izrazitih svjetlosnih efekata. Svjetlosni trag putanje toga tijela završio je nad Hrvatskom. Ima dosta očevidaca koji su taj događaj opisali kao seriju bljeskova, eksplozija i raspadanja. Ovu su pojavu uspjele snimiti kamere Hrvatske meteorske mreže, ali i astronoma iz Češke, Mađarske i Slovenije.

Izračuni naših stručnjaka pokazali su da su dijelovi toga tijela pali u okolici Križevaca. Tjedan dana kasnije krenula je prva zajednička ekspedicija sastavljena od članova Hrvatske meteorske mreže, nekoliko astronomskih društava iz Hrvatske i (tek nekoliko dana prije toga osnovane) Križevačke astronomske udruge „Perzeidi”, u potragu za tom svemirskom tvari.

U protekla tri tjedna obavljeno je više temeljitih terenskih istraživanja pod vodstvom našeg poznatog stručnjaka za mala tijela Sunčevog sustava, Korada Korlevića, sa zvjezdarnice u Višnjanu. Tako je ekipa tragača 20. veljače na jednoj livadi istočno od Križevaca pronašla prvu i do sada jedinu krhotinu tog meteorita koji je za sada dobio neslužbeni naziv "Križevci". Njena je masa 292 grama.

Na temelju terenskih traganja koja se intenzivno provode, te na temelju u više navrata dobivenih novih podataka o parametrima koji su utjecali na završne kilometre putanje tog tijela, u toku istraživanja povremeno se popravljaju izračuni i prognoze na kojim mjestima treba dalje tražiti ostale dijelove raspadnutog meteorita. U tom teoretskom modeliranju rekonstrukcije događaja ističu se članovi HMM Željko Andreić i Damir Šegon.

Poljoprivredni radovi već su počeli i bit će sve intenzivniji. Ekipa istraživača i tragača moli sve poljoprivrednike u križevačkoj okolici istočno od grada da, koliko mogu, prije velikih radova, kao što je oranje, pregledaju svoja polja i tako pomognu u traženju preostalih dijelova meteorita. Svi su tragači spremni na to da će ovo traženje potrajati još mjesecima, pa možda i više godina.

Osnovni brojčani podaci o meteoritu:

- Prema Zemlji se kretala kamena gromada mase oko 90 kg, brzinom od 19,1 km/s ili 68760 km/h;
- HMM kamere su prvi bljesak zabilježile na visini od 90.4 km, iznad Vrbovca;
- Nakon udara o atmosferu počelo je naglo kočenje do brzine od 4,5 km/s ili 16 200 km/h uz je seriju bljeskova i eksplozija;
- Naglo hlađenje meteorita započinje na visini od 21.9 km iznad Križevaca gdje prestaje svjetliti;
- 20 seizmičkih stanica bilježi "potres u zraku" (Slovenija, Mađarska, Češka, ...);
- 20.02.1951. posljednji do sada pronađen meteorit na teritoriju Hrvatske - meteor "Molunat" (Dubrovnik);
- 20.02.2011. na dan točno nakon 60 godina, pronađen je meteorit "Križevci"!
- Najbolje je događaj snimila HMM kamera iz Valpova s udaljenosti od 150 km;
- "Kamena kiša " zasula je područje istočno od grada Križevaca. Na Zemlju je palo na stotine komadića, ukupno približno 3 kg meteoritskog materijala;
- Dosad je pronađen jedan komad mase 292 grama;
- Za rekonstrukciju događaja potrebno je pronaći još dijelova (fragmenata);
- Križevačka astronomska udruga "Perzeidi" nastavlja potragu;
- Mole se građani za pomoć u traganju!
- Nalaznik dobiva priznanje (nagradu).

Ova objava za medije kao i fotografije vezane uz događaj mogu se naći i na internetskoj adresi: <http://www.krizevci.info/meteorit/>